

ALBERT LINDSTRÖM, Metall- &
Förnicklings-Fabrik, ESKILSTUNA

Etablerad 1878

Rikstelefon 108

Lager o. tillverkning av: KAFFESERVISER, BRÖDKOR-
GAR, BORDSTÄLL m. m. samt Prima KUVERTNYSILVER.

Eskilstuna Kortvarumagasin

Platsens billigaste affär.

*Tillfälle: Endast kontant försäljning!
Alltid bestämda priser!
Lika reel behandling för alla!*

Ständig sortering av:

Korta varor, Trikå- och Bomullsvaror,
Gosskostymer,
Kragar, Rosetter och Chemisetter,
Brodyr, Spetsar, Sidenband m. m.

Rådhusstorget.

Telefon 598

1909

ADRESS-KALENDER

FÖR

ESKILSTUNA

UTGIVEN AV

ESKILSTUNA-KURIRENS TRYCKERI-A.-B.

ESKILSTUNA
ESKILSTUNA-KURIRENS TRYCKERIAKTIEBOLAG
1909

ESKILSTUNA
STADSARKIV

0020

Innehåll.

	Sid.
Historisk översikt m. m.	3-8
Myndigheter, styrelser m. m.	9
Post och telegraf.	23
Sjukvårdsanstalter	24
Bankinrättningar	27
Kommunikationer	29
Undervisningsanstalter	33
Tidningar	38
Välgörenhetsstiftelser och allmänna fonder	40
Diverse inrättningar	45
Fastighetsregister	48
Personregister och adresser	83
Aktiebolag och deras styrelser	279
Föreningar och deras styrelser	288
Yrkesregister	308
Under kalenderns tryckning inträffade förändringar	329

Förord.

Denna upplaga av Eskilstuna Adresskalender är den tredje, som undertecknad redigerar. Den första utkom 1896 och den andra 1902. Föreliggande upplaga, som förlägges av Eskilstuna-Kurirens Tryckeriaktiebolag, kan kallas jubileumsupplaga, all den stund den 25 Oktober i år 250 år förflutit sedan Eskilstuna stad fick rätt att »föra och bruka eget signete» och sålunda upphöjdes i de svenska städernas led. Liksom staden vuxit, så har adresskalendern vuxit, och den omfattar nu, som läsaren finner, cirka 350 sidor samt innehåller en stor mängd uppgifter.

För all hjälp, som jag vid arbetsmaterielets insamlande åtnjutit från olika håll, bringas härmed ett vördsamt tack. Slutligen tillåter jag mig rekommendera de i kalendern uppträdande annonsörerna, vilkas namn i yrkesregistret äro utmärkta med fetstil.

Eskilstuna i Augusti 1909.

Knut Hellberg.

Historisk översikt.

Eskilstuna räknar, om icke som stad så dock som en viktig ort, en ganska betydande ålder. Platsen där staden ligger kallades fordom Fors. Staden antages hava fått sitt namn av aposteln Eskil, vilken år 1080 dödades vid Strängnäs av de till allmänt ting och offer samlade sörmlänningarna och därefter jordades i sitt hemvist, Fors. Under biskop Wilhelms tid (1160—1280) grundades härstädes ett hospitaliter- eller johanniterkloster, vars verksamhet huvudsakligen gick ut på att härbärga, vårda och understödja sjuka pilgrimer. Klosteret, sedermera mycket rikt, blev genom Västerås recess 1527 indraget till kronan. Klosterhusen nedbrötos ett 10-tal år senare och stenen säges ha begagnats för Gripsholms slottsbygge.

Strax intill eller måhända delvis på det raserade klostrets plats lät Gustaf I uppföra ett för sin tid praktfullt slott med fyra höga hörntorn. Konung Gustaf och hans söner vistades ofta på »Eskilstunahus». Hertig Karl, sedermera Karl IX, hade här sin hovhållning och gav härifrån första uppslaget till ortens blivande industriella betydelse. År 1606 förordnade han, att en »Handtwärckz stad» skulle byggas i Eskilstuna. »Vandtmakare» och hammarsmeder införskrevos, och orten fick i övrigt en rätt livlig rörelse. Redan under Gustaf I:s tid var förslag å bane att bereda seglation mellan Hjälmarén och Mälaren via Eskilstuna. Under Karl IX:s tid kom också en kanalförbindelse däremellan till stånd, kallad Karl IX:s grav, med omkring 10 slussar. Arbetet, påbörjat senast 1596, synes hava varit avslutat år 1610. Slussverket råkade dock snart i förfall; men enligt en hos Örebro rådhusrätt förvarad handling gick ännu 1641 seglationen på Örebro denna kanalsväg förbi Torshälla och Eskilstuna.

Omkring slottet och längs Eskilstuna-åns östra sida hade efter hand uppstått ett köpingsliknande samhälle, som emellertid ansågs lydande under Torshälla stads domvärjo. Först sedan livländaren Reinhold Rademacher på regeringens initiativ i och för anläggande av ett

manufakturverk överflyttat hit med en koloni av tillsammans omkring 150 personer, erhöll Eskilstuna år 1659 stadsrättigheter. Staden skulle sålunda i år kunna fira sitt 250-årsjubileum.

Att Eskilstunaindustrien redan under Rademachers tid var ganska mångsidig synes därav, att i ett förslag till »Arbetz mestarnes förtienst vid Eskilstuna manufakturen pro anno 1662» uppräknas följande tillverkare: knivsmeder, sprinterlåsmaakare, dörrlåsmaakare, filhuggare, pistol- eller fjärlåsmaakare, spirmakare, knappnålsmaakare, sijånålsmaakare, sijsmeder, spijksmeder, skrapemakare, liusstake- och liussaxemakare, fönsterbeslags- och gehängmakare, röörsmeder. Efter Rademachers död kom manufakturverket, oaktat man på allt sätt gynnat detsamma, för skuld till kronan. Sedermera innehades det av bland andra en Rademachers måg. Därefter var det i flera ägares händer och tillhörde bland annat en tid en polsk överstinna Anna de Woiñarowsky, hvilken emottog det som betalning för hennes avlidne mans fordran hos Karl XII.

År 1771 kom emellertid smidesindustrien härstädes in i ett nytt och betydelsefullt skede. Sagda år grundades nämligen den s. k. Fristaden, där alla in- och utländska personer, som ville syssla med järn- och stålförädling, ägde att, fria från utskylder, tull, accis m. m., slå sig ned. En smedja skulle finnas i varje gård. För att skaffa tillräckligt utrymme för den nya stadsdelen köpte kronan jord från det forna Rademacherska manufakturverket, tillika med 13 verkstäder och klensmedjor, 1 kniphammare och 1 sliphus jämte Flackersta hemman, det senare avsett till betesplats för fristadsarbetarnas kreatur. Återstoden av manufakturverket försålles på 1810-talet likaledes till kronan i och för anläggning av gevärsfaktoriet.

Fristaden, som hastigt uppblomstrade, lydde närmast under en för hela riket anställd, i Eskilstuna bosatt direktör för svart- och finsmidet, vid vars sida fanns en ordningsman. De båda första direktörerna voro bergsråden Schröderstierna, på vilkens förslag fristaden tillkom, samt Sven Rinman. År 1799 fick fristaden sin särskilda direktör, men från och med 1827 var gevärsfaktoriets styresman tillika direktör för fristaden. År 1838 utsträcktes fristadsprivilegerna till »gamla staden», dock utan förbindelse att hava verkstad i varje gård. 1863 borttogs den sista fristadsrättigheten, befrielse från mantalspenningars erläggande. Staden bibehöll emellertid på papperet benämningen Eskilstuna fristad till år 1879.

Det är huvudsakligen under de senaste 25 åren som staden utvecklats till vad den nu blivit. På 1880-talet började övergången från hantverk till storindustri. Arbetareantalet växte, och i samband därmed uppstod behov av ökat utrymme. Nyfors och Tunafors kommo till stånd, och på senare åren efter egnahemslagens trädande i kraft hava därtill uppstått en hel mängd egnahemskolonier med byggnader för enskilda familjer.

År 1907 sammanslogos alla dessa samhällen i Eskilstuna, i det att Fors och Klosters urgamla socknar då införlivades med staden, som

nu med ens såg sitt invånareantal fördubblat och sin areal ökad från knappt 200 hektar till 8,573 hektar, så att staden i avseende på utsträckning blev den största i riket.

Fabrikerna och verkstäderna voro vid innevarande års början omkring 120. Arbetarnes antal utgjorde 5,300 och tillverkningsvärdet inemot 19 miljoner kronor.

Rättelser.

- Å sid. 62 ha de översta nitton siffraderna förskjutits. Läs: Ekslund 12,000, Gröndal 8,200, Hedsdal 6,000 kr. o. s. v.
> > 64 liknande fel. Läs: Hof 11,600, Verrestorp 6,900 kr. o. s. v.
> > 220 rad 15 uppifrån står Nyforsgatan 43, läs Nygatan 43.